

Uusi vastot - Karjala

KARJALAN VALISTUSASIAIN KANSANKOMISSA-
RIAATIN KOULUTYÖN METODINEN JAOSTO

LUKUTAIDON ENSI ALKEET

DIDAKTISTA LUKUAINEISTOA
AAPISKIRJA - KAUELLE I-AS-
TEEN TYÖKOULUSSA

ДИДАКТИЧЕСКИЙ МАТЕРИАЛ
ДЛЯ БУКВАРНОГО ПЕРИОДА
В ШКОЛЕ I СТУПЕНИ

KUSTANNUSOSUUSKUNTA KIRJA
LENINGRAD ● 1930 ● PETROSKOI

Didaktisen lukuaineiston käyttämisestä

Tässä esitetyn didaktisen aineiston tarkoituksena on opettaa lapset lukemaan ilman aapista, kokonais-sanajärjestelmän mukaan. Se auttaa myös opettajaa järjestämään oppilaiden itsenäistä työtä, työskennellessä kahden ryhmän kanssa.

Kokoelma sisältää seuraavaa aineistoa oppilaita varten:

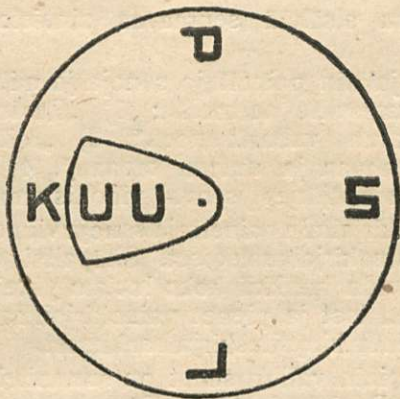
Painokirjaimin painettuja sanoja ja niihin kuuluvia tavuja seuraaville teemoille: 1) „Ravinto ja työ“. 2) „Lokakuun vallankumous“. 3) „Miten taloissa eletään vanhaan ja uuteen tapaan“. 4) „Vaatetus“. 5) „Lika ja epäjärjestys ovat vihollisiamme“.

Kirjoituskirjaimin painettuja sanoja viimeisiä teemoja varten. Painokirjainakkoset. Sitäpaitsi on toivottavaa, että koulu hankkii koko luokan yhteistä työskentelyä varten isot ja pienet painokirjainakkoset sekä isot ja pienet kirjoituskirjainakkoset.

Taulukkoihin valitut sanat on suunniteltu alkavaksi teemasta. „Ravinto ja työ“. Tätä ennen voi ja tulee koulutyössä käyttää esim. oppilaiden nimiä, y. m. koulussa välttämättömästi tarvittavia sanoja, ei kuitenkaan kovin paljon. Sanat opitaan tuntemaan, samoin kirjoittamaan isoilla painokirjaimilla tai kokoonpanemaan irtokirjaimista, mutta ääniteitä ei vielä eroitella, lapset tottuvat vain näkemään sanan kokonaisuutena. Lapset oppivat sanat esimerkiksi loto-pelin avulla (tässä lapset tottuvat yhdistämään esineen mielikuvan

sanaan), kirjoittamalla allekirjoituksia kuvien alle, kirjoittamalla muistiin koulusta poissa olleet j. n. e. Nämä sanat opetellaan sitä varten, että lapset tottuisivat näkemään sanoja

Äänteiden eroittaminen suoritetaan didaktisella aineistolla. Se voi tapahtua usealla eri tavalla. Esim. on kaksi kuvaa, kanan ja kalan. Kunkin alle kokoonpannaan irtokirjaimista vastaava allekirjoitus. Sitten vaihdetaan kuvien paikka, kehoitetaan lapsia vaihtamaan myös alle kirjoitusten paikka. Kun näin on tehty muutaman kerran huomaavat lapset, että voi vaihtaa vain kirjaimet ja jän. Samoin esim. Sanat: sukset—sakset, kirja—kirje j. n. e.

Kuva 1.

Myös voi laatia kuvassa N° 1 osoitetun mukaisen pelin. Kappale, jossa on kirjaimet u u, on liikkuva, ja niin voi muodostaa sanat suu, puu, luu, kuu. Jotta peli olisi mielenkiintoisempaa, voi piirustaa kuvat, jotka esittävät puuta, luuta, kuuta j. n. e, antaa oppilaille kuva ja kehoittaa heitä laatimaan

vastaava sana. Samoin edistää äänteiden eroittamista sellaiset loto-pelit, johon kuuluvat sanat ovat hyvin samankaltaisia, esim. kuva N° 2.

HIIRI

HIILI

TIILI

K u v a 2.

Äänteitä erotellessa ei ole tarpeellista oppia kirjainten nimiä, paras on opetella ne vasta sitten, kun lapset jo osaavat lukea. Tällä asteella tulee lasten vain oppia huomaamaan, että kun sanat eroavat toisistaan ääntämisen puolesta, niin ne myöskin merkitään eri tavoin, ja huomaavat mitä merkkiä milloinkin käytetään.

Alussa sanoja ei jaeta tavuihin. Kortista N° 4, alkaen aletaan jakaa tavuihin helpommat sanat, kortista 5 jo kaikki. Tavuista lapset muodostavat sanoja.

Tavujen eroittamisen helpoittamiseksi voi laatia samantapaisen pelin kuin on osoitettu kuvassa n^o-1, vaan sillä erotuksella, että äänteiden sijaan erotetaan tavut, esim. liikkuvaan osaan kirjoitetaan tavu „ki“, ympyrään tavut re jo mä tuk tak lak. Näin voi muodostaa sanat reki, joki, mäki j. n. e.

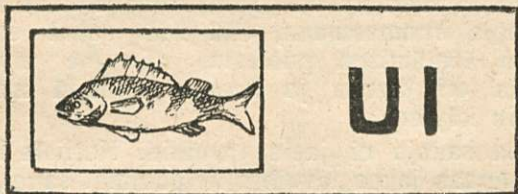
Korteissa on annettu muutamia kokonaisia lauseita. Paitsi näitä lauseita voivat ja tulee lasten tietenkin muodostaa muitakin lauseita, jo aivan alusakin ku: vasta on opittu muutama sana esim. „OUTI UI“. Jo tätäkin ennen, kun vielä ei ole opittu sanoja, voi muodostaa lauseita kuvien ja viivojen avulla, esim. kuva n: 0 3.

Nuoli kuvaa sanaa „otti“.

Kuva 3.

Myös voi käyttää kuvia rinnan sanojen kanssa, esim. kuva n: 0 4.

Kuva 4.

Miten sitten didaktista aineistoa tulee käyttää? Sanataulukot säilyttää opettaja. Hän leikkaa irti korteista ja antaa oppilaille kulloinkin opittavan sanan, sen jälkeen tämä sana jää oppilaalle. Oppilaat säilyttävät kaikki oppimansa sanat erikoisessa kirjekuoressa, ja aika ajoin kontrolloidaan, että he

osaavat ne kaikki. (Tavut säilytetään toisessa kuoressa ja kirjaimet kolmannessa).

Sanat tulee oppia siinä järjestyksessä kuin ne korteissa ovat. Kuitenkin on kirjapainoseikkojen takia täytyntä asettaa kirjoituskirjaimin kirjoitetut sanat eri kortille. Ne tulee oppia samanaikaisesti vastaavan painokirjaimin kirjoitetun sanan kanssa, esim. kortissa n: o 11 oleva sana „käsi“ on opittava samanaikaisesti kortissa n: o 16 olevan sanan „käsi“ kanssa.

Aineistoon on otettu muutama karjalainen sana lukemisen oppimisen helpoittamiseksi.

Ne sanat, jotka ovat lapsille tuntemattomia, tulee ensin tehdä heille tunnetuiksi, niin että lapset hyvin tietävät, mitä käsitettä ne vastaavat.

Sana „Onni“ on otettu näin varhain, vaikka kahdennetut kerakkeet yleensä käsitellään myöhemmin, jotta jo alussa voitaisi käyttää pojan nimeä. Sana „valmis“ on otettu vain sen takia, että voitaisiin muodostaa lause „Ole valmis“, äänteitä v, m, s eivät lapset vielä tässä voi erottaa koska ne esiintyvät vain tässä sanassa, mutta se ei vielä tässä ole tarpeellistakaan, lapset oppivat vain tuntemaan sanan kokonaisenaan.

Opettajan tulee kerätä kortissa olevia sanoja vastaavia kuvia, joita voi käyttää opetuksessa, ripustaa seinälle allekirjoituksella varustettuina j. n. e.

Lasten nimiä vastaavista kuvista on heti sovittava, minkä niminen kukin on, eikä tule kuvaa tai nimeä sitten enää vaihtaa.

Itsenäistä työtä voi antaa lapsille esim. seuraavin tavoin:

1) Opettaja laatii irtokirjaimista sanan (johon kuuluvat tavut jo ovat oppilailta), ja antaa oppilaille tehtäväksi laatia itselleen saman sanan tavuista tai

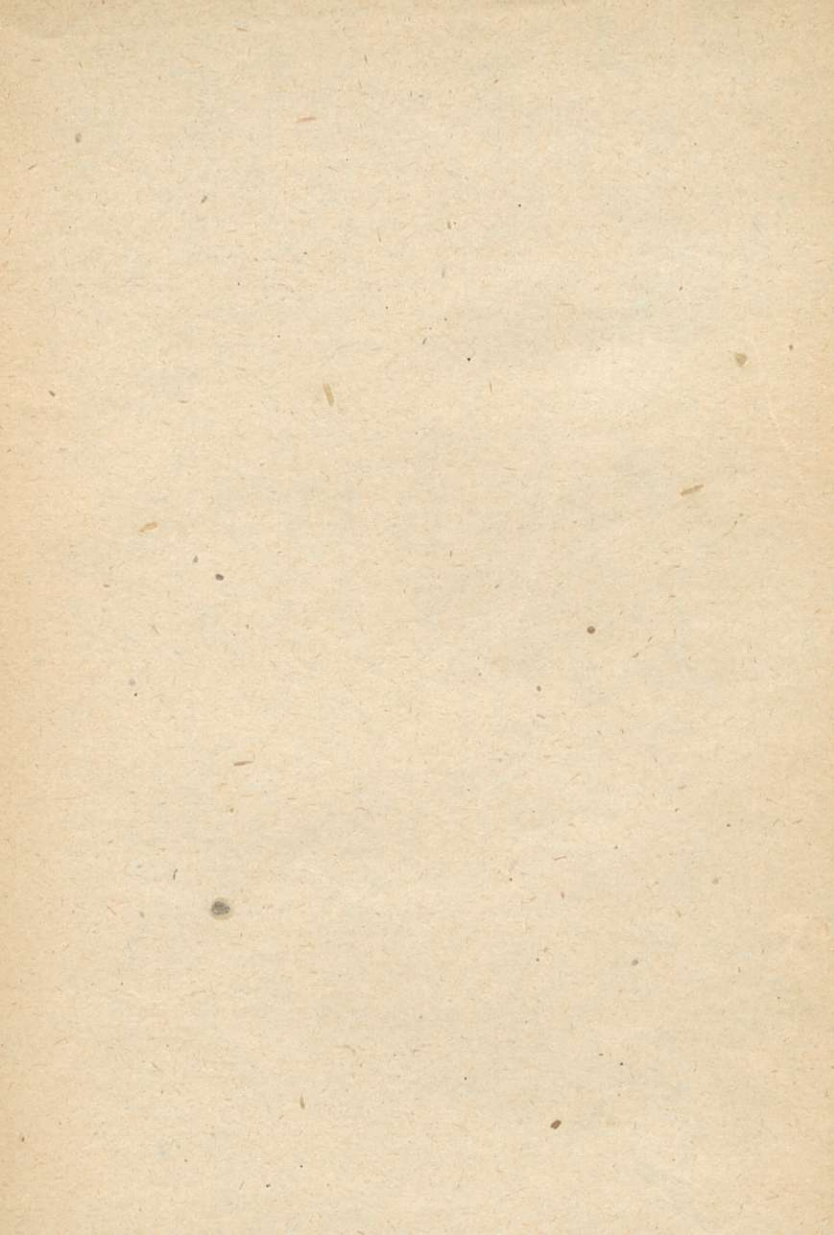
irtoaakkosista, sekä piirtää sanaa vastaava kuva ja varustaa se allekirjoituksella.

2) Annetaan painokirjaimin kirjoitetut sanat ja annetaan tehtäväksi etsiä vastaavat kirjoituskirjaimin kirjoitetut sanat.

3) Annetaan tehtäväksi kokoonpanna lauseita kokonaisista sanoista, joko itsenäisesti tai mallin mukaan.

Tietenkin voi opettaja käyttää vielä paljon muitakin työskentelytapoja.

VESI VE SI ENNEN

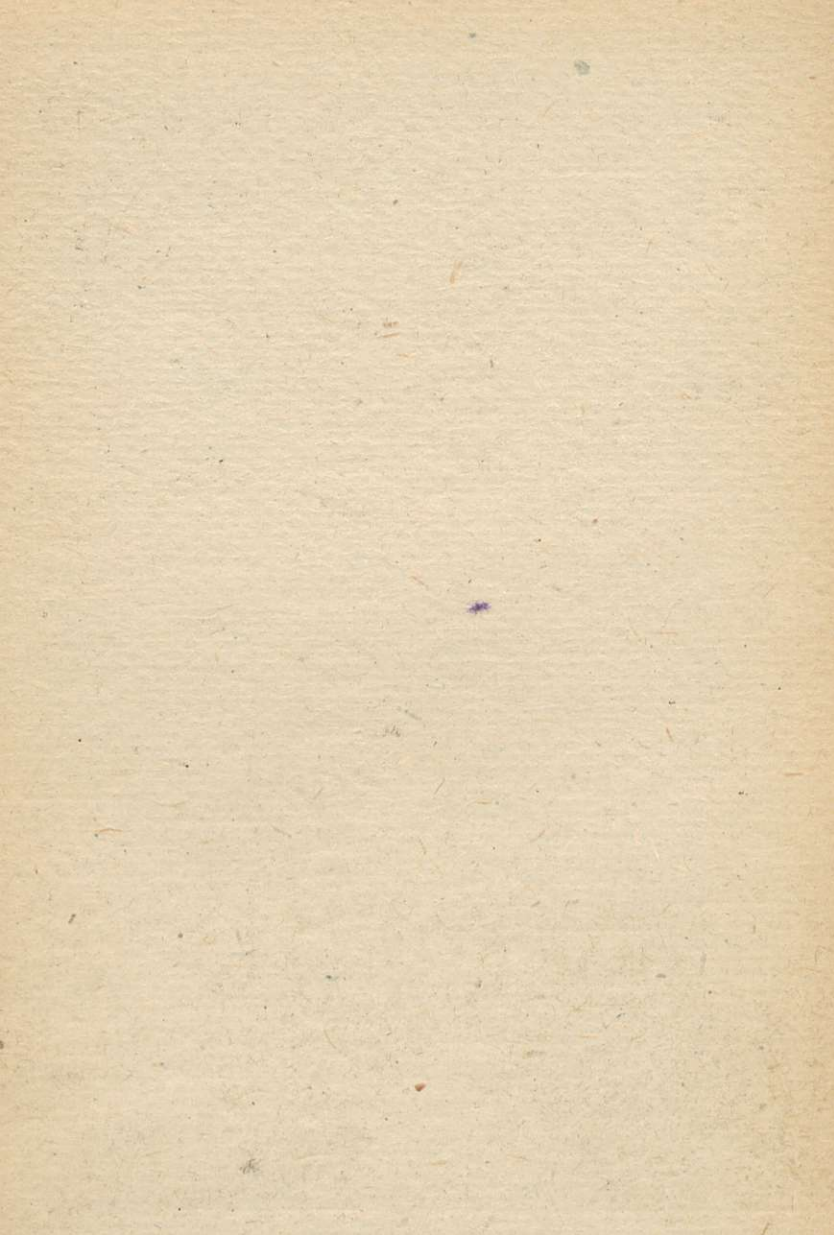
NEN NYT KOKOUS

TÄNÄÄN ON KOKOUS!

NEUVOSTO AIKA KA

SIIKA SII KA PE

KUKKO LUKKO PESE

OTA AUTA LAUTA

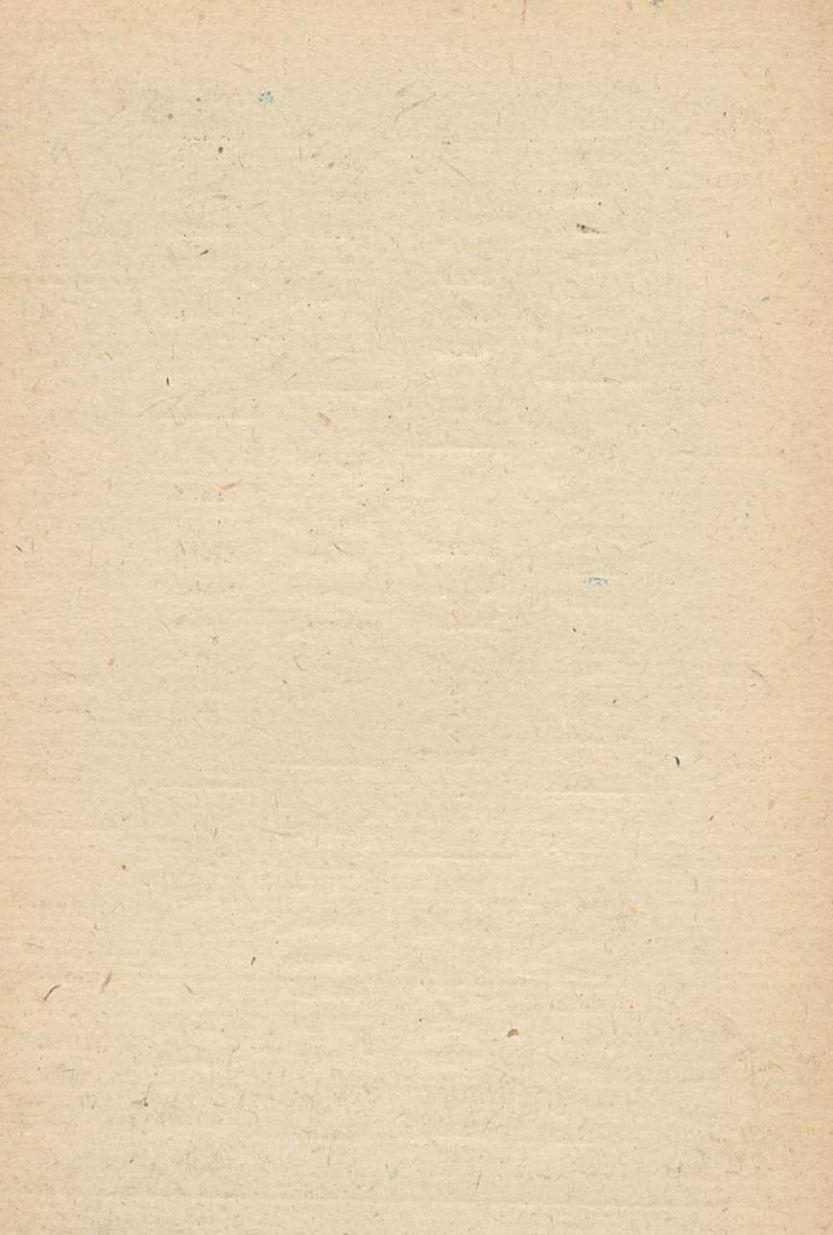
NEULA NAULA KONE

KOTI LAKI OLKI

KOULU ANNA PUU

LIPPU HIILI TIILI

HIIRI RUOKALA

KUU KUULE KUULA

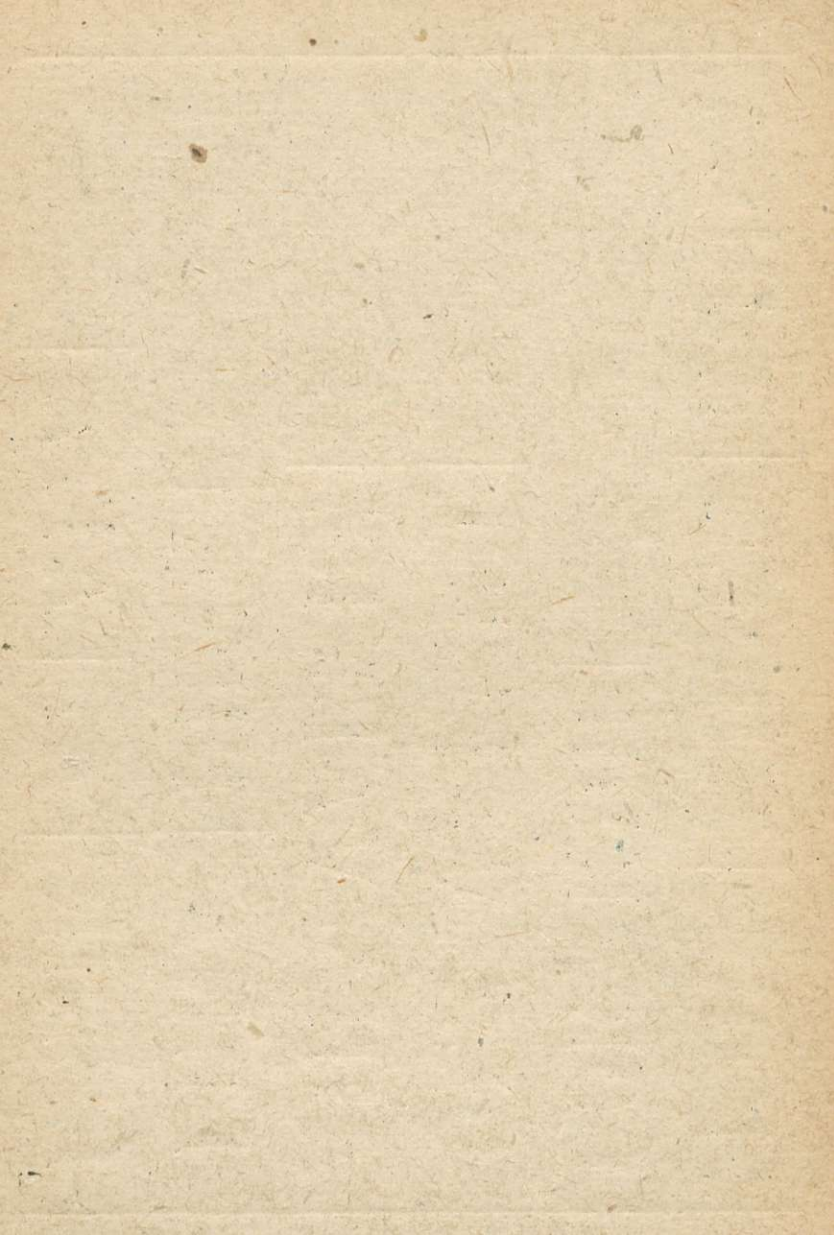
LOKAKUU

OLE VALMIS!

AINA VALMIS!

LIINA NIINA

LENIN AI AITA

UI UNI

UUNI

TUU

TUULI

TULI

LINTU

LUU

TUO

OI

TOI

ON

ONNI

OUTI

KANA

KALA

EI

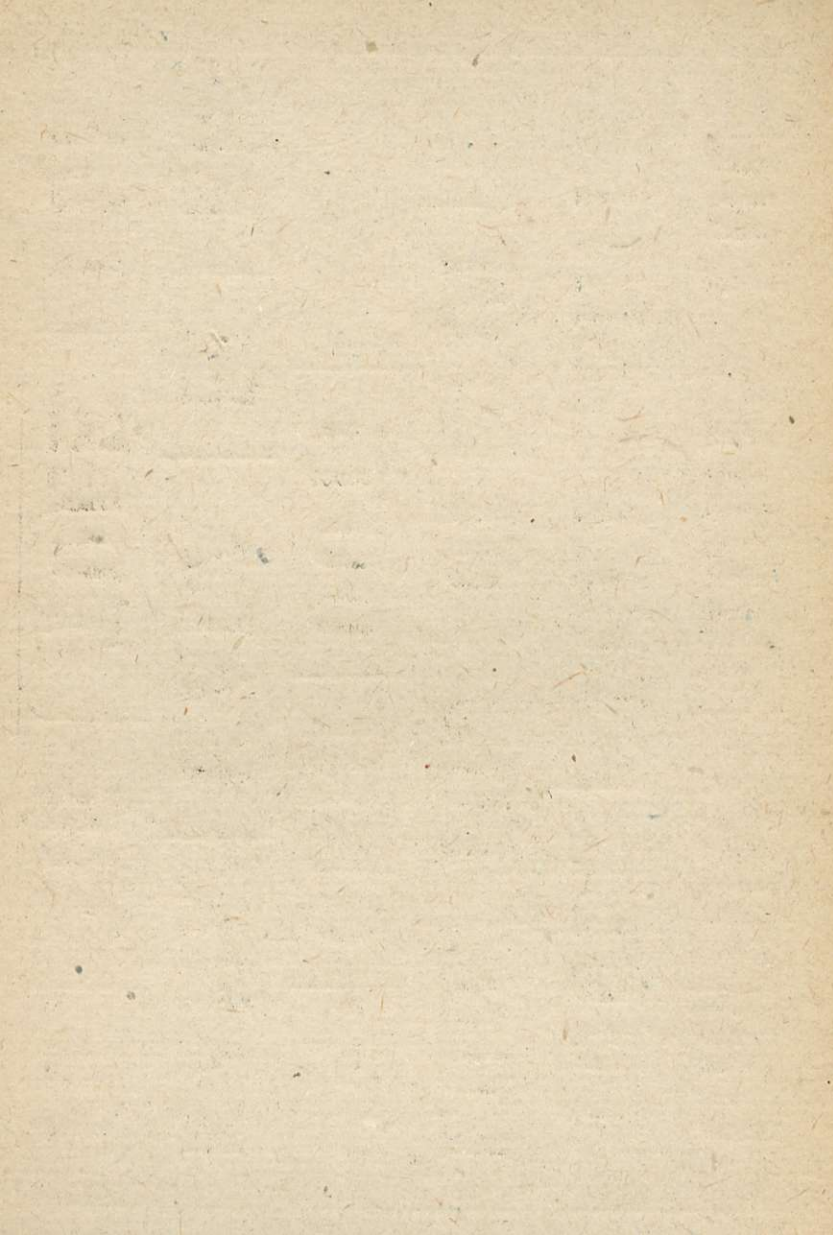
EN

TE

TIE

TULE

LUE

SALPAA PAA NE PE

SALPAA UKSI! ME

MENE LUMI LU MI

LÄMMIN LÄM MIN ME

SEINÄ SEI NÄ MO

SEIMI MAAMO MAA

KENGÄT KEN GÄT

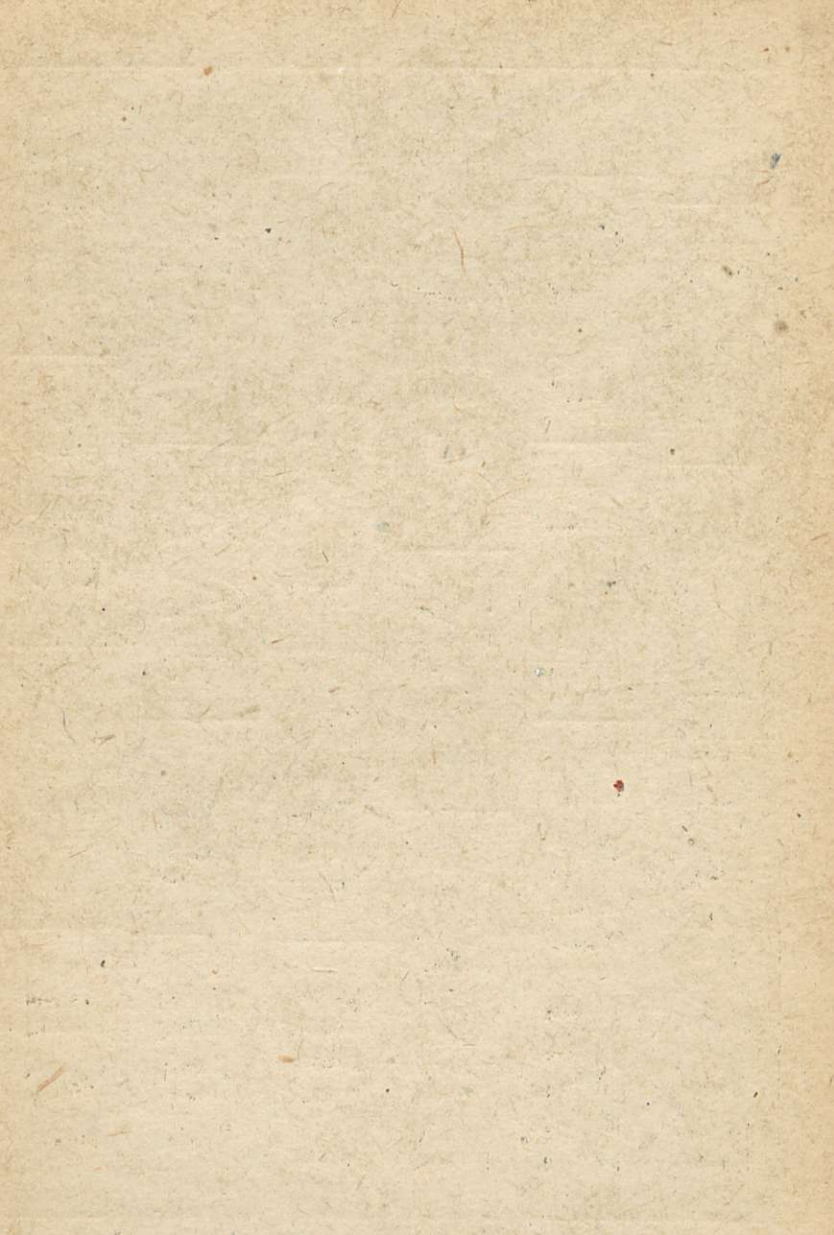
KANGAS KAN GAS

LANKA LAN PUHDAS

PUH DAS TEHDAS

TEH JA JÄÄ JÄRVI

JÄR JUO SUO SAL

SE PESÄ PE SÄ

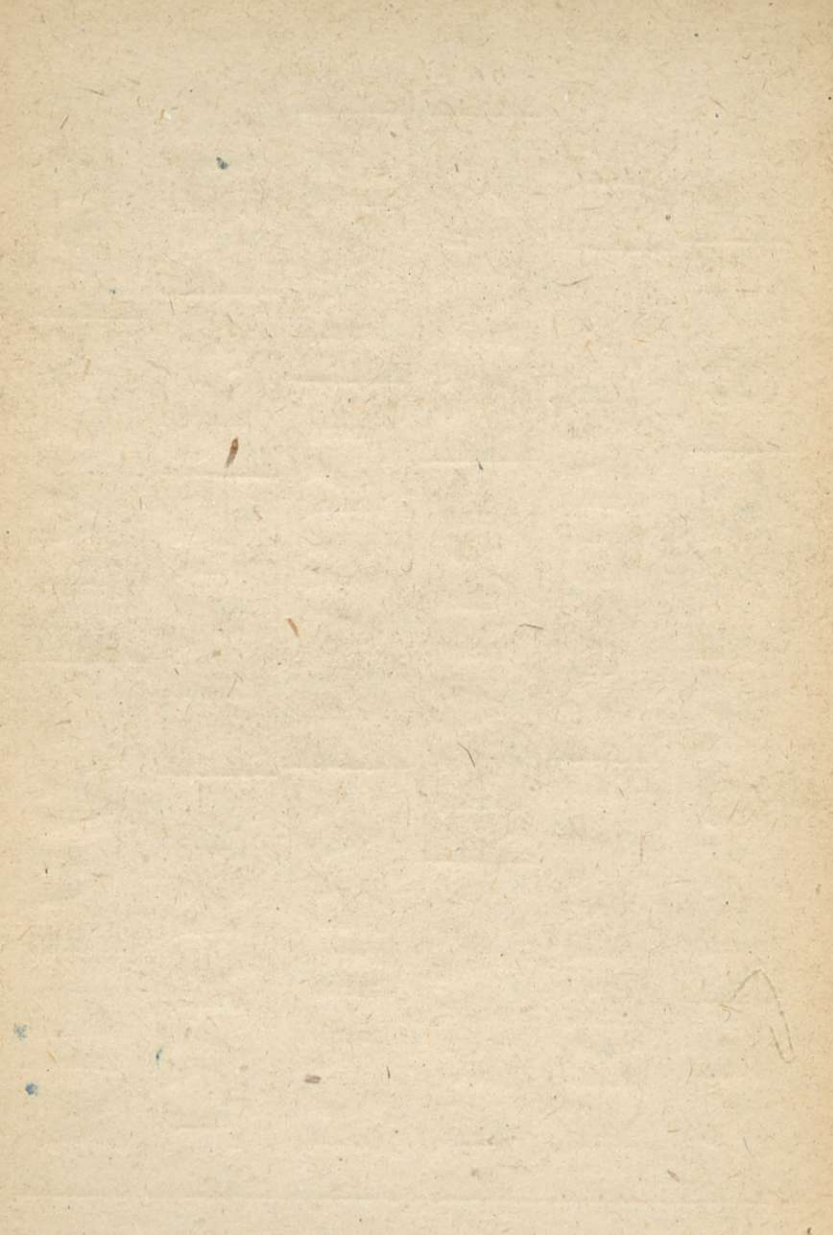
LEHMÄ APILAS KI

LIHA MAITO AURA

KAURA LAKKI LAK

TAKKI TAK KI KIN

KINTAAT TAAT NAH

PIONEERI HOI HÄN

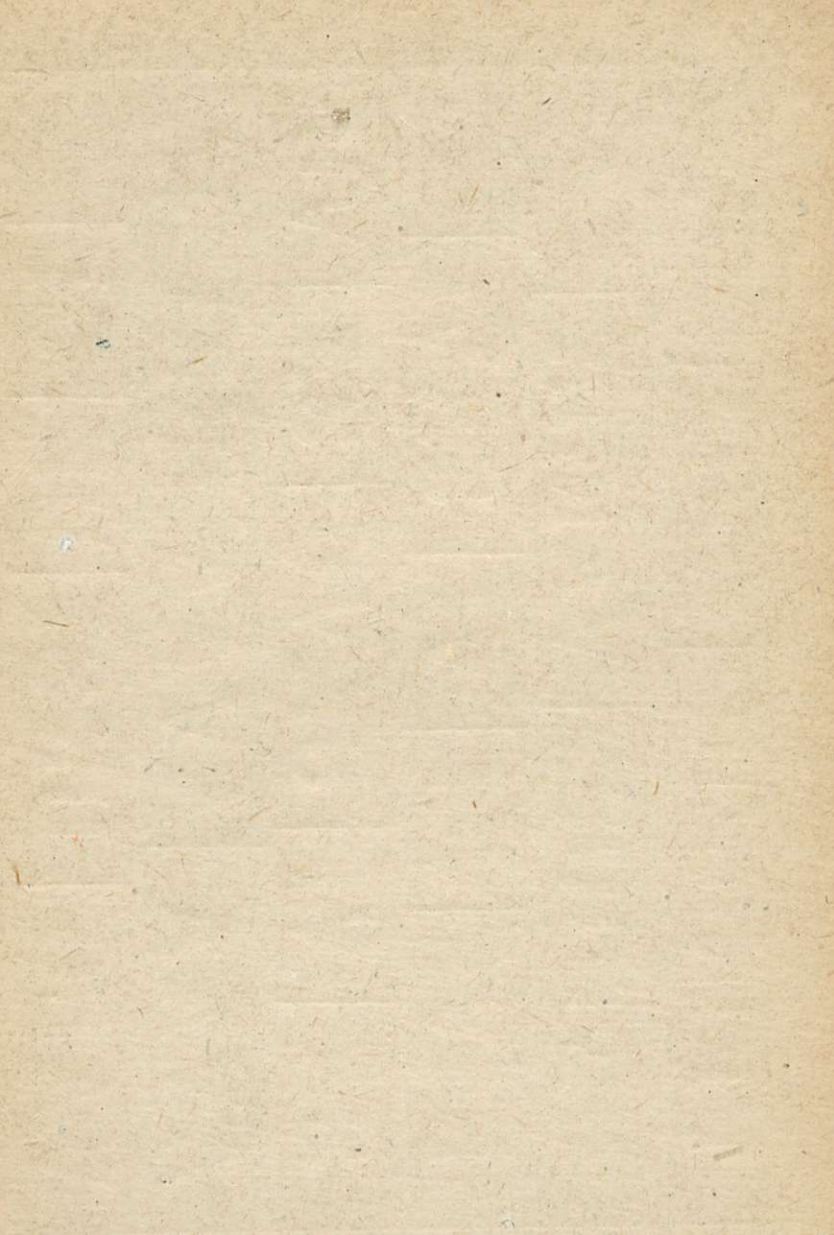
HE UUSI VANHA

KIVI KI VI SAVI

SA VI SAVU SA VU

AVAA AVAA IKKUNA!

VALO UKSI UK SI

KYLMÄ KYL YÖ TYÖ

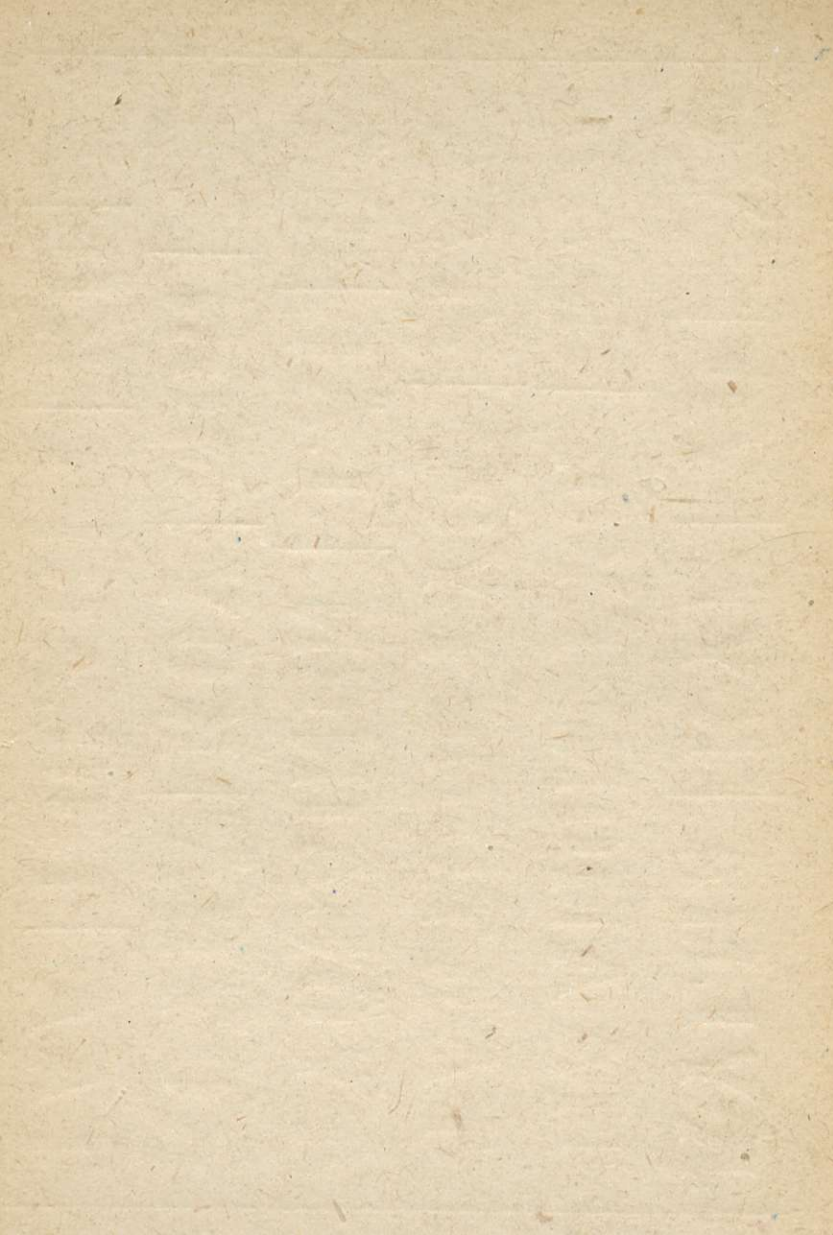
MAAMON TYÖ. MA A

TAATON TYÖ. TAA

TYÖLÄINEN LÄI HÄ

KÖYHÄ KÖY MON

TAA KULAKKI KU

SUURI RI PÄÄ PÄI

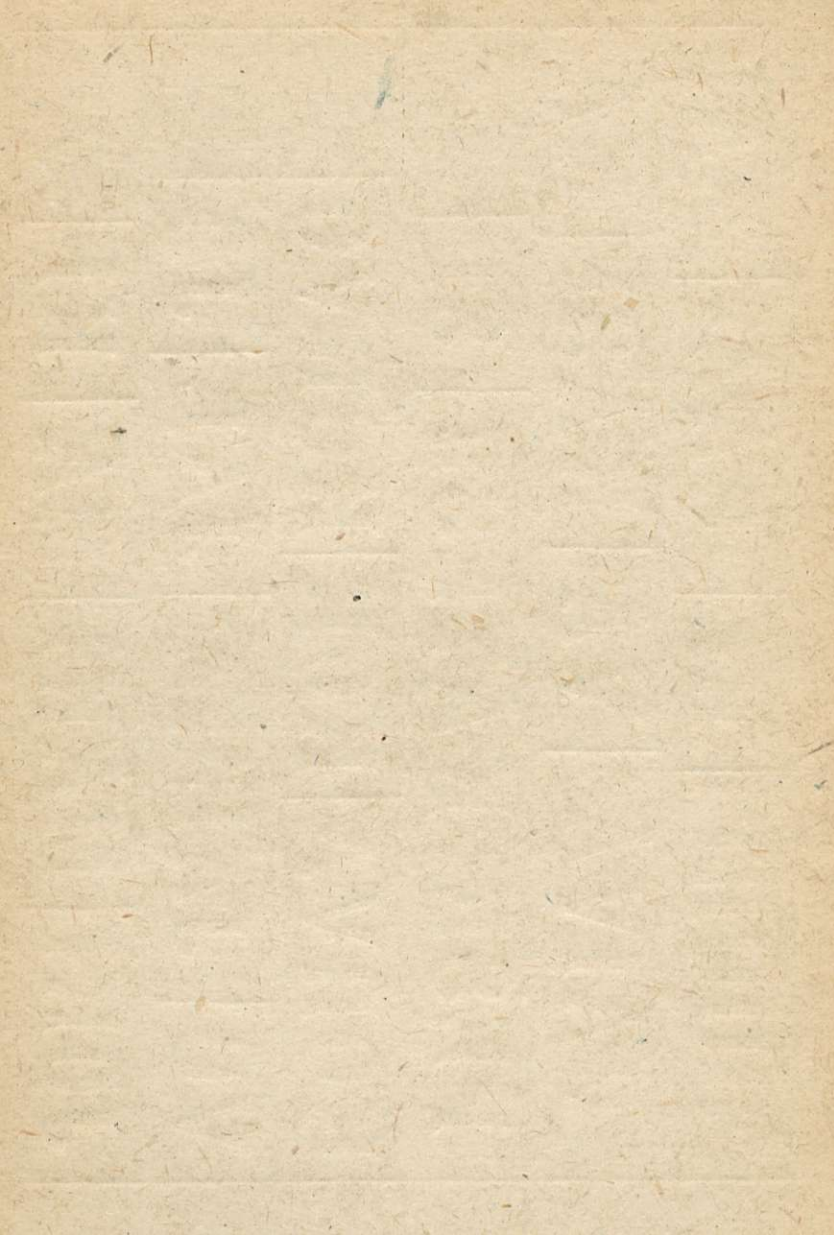
PÄIVÄ VÄ KÄSI KÄ

PESE KÄTESI! SI

KORVA KOR KORVO

VO JALKA JAL JO

JOKI MÄKI MÄ KI

TAATTO TAAT TO

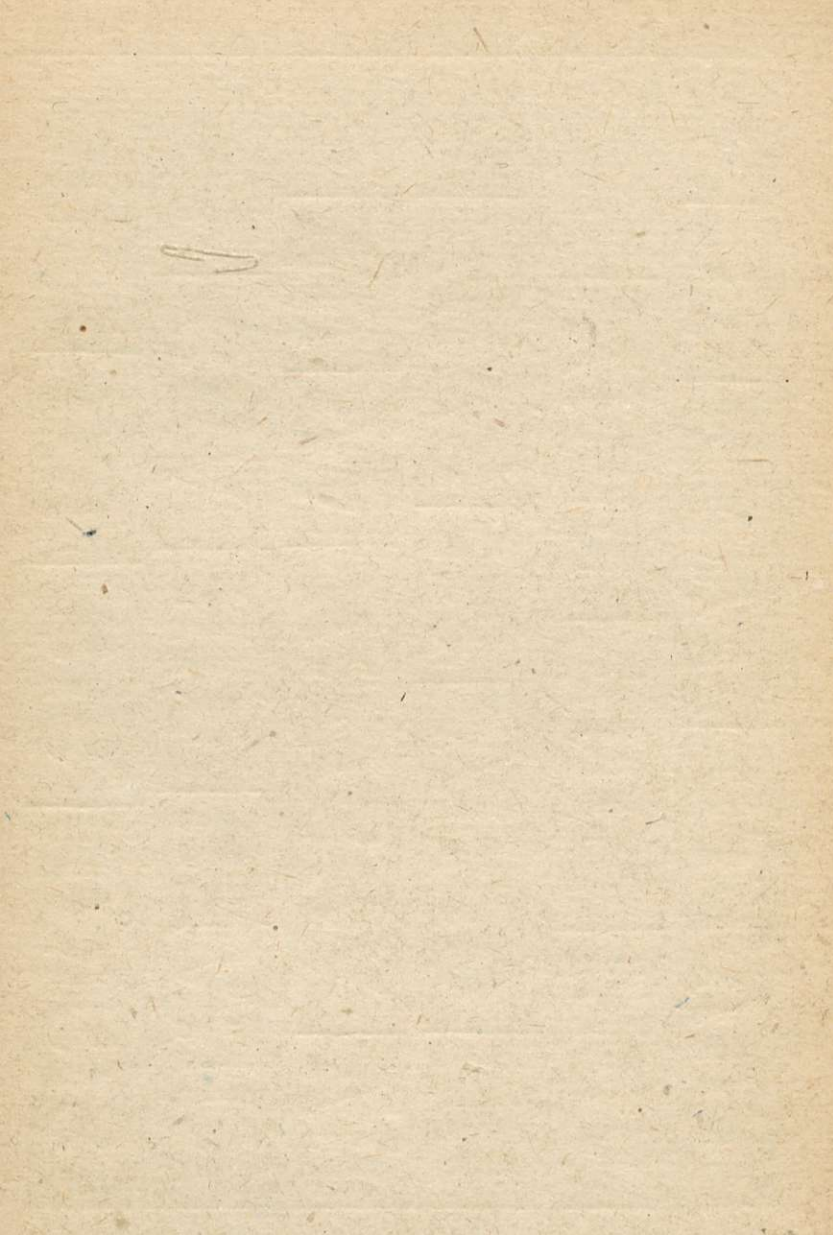
VELI MINA NENA

NE OKSA OK SAHA

HA VASARA VA RA

KIRVES KIR VES

SISKO SIS KO SUU

NAHKA PUUNAUULA

NAU LA SAKSET

SAK SET SUKSET

SUK SUKAT SU KAT

KUTOO KU TOO LI

LIKAINEN KAI NEN

METSÄ-TYÖLÄINEN

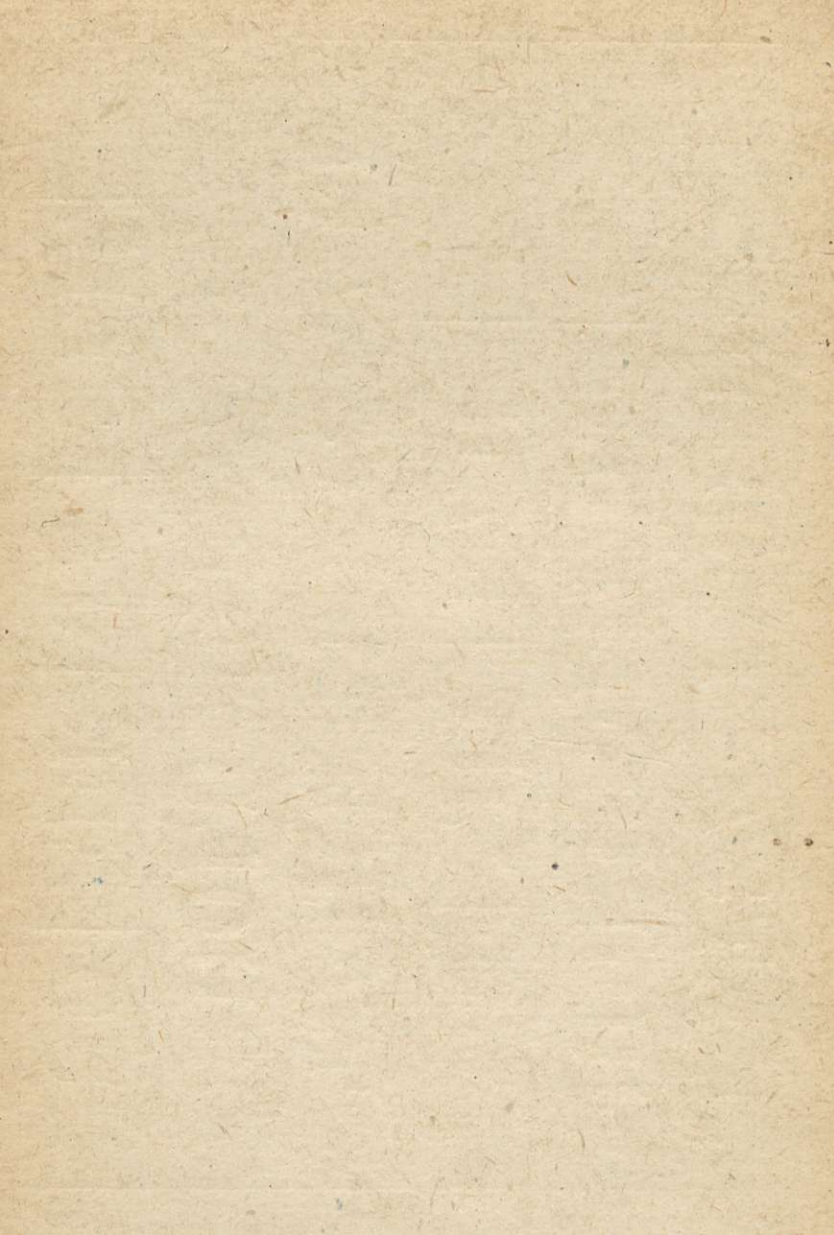
NUORISOLIITTO

NUO LIIT KAIK

KAIKKI METSÄÄN!

PUOLUEEN JÄSEN.

PUO EEN JÄ SEN

REKI RE REPO PO

HEPO JÄÄTIE TRAK

TRAKTORI ARTTELI

ART PANKKO-REKI

MENE ARTTELIIN!

PANK METSO MET

SO METSÄ SÄÄN

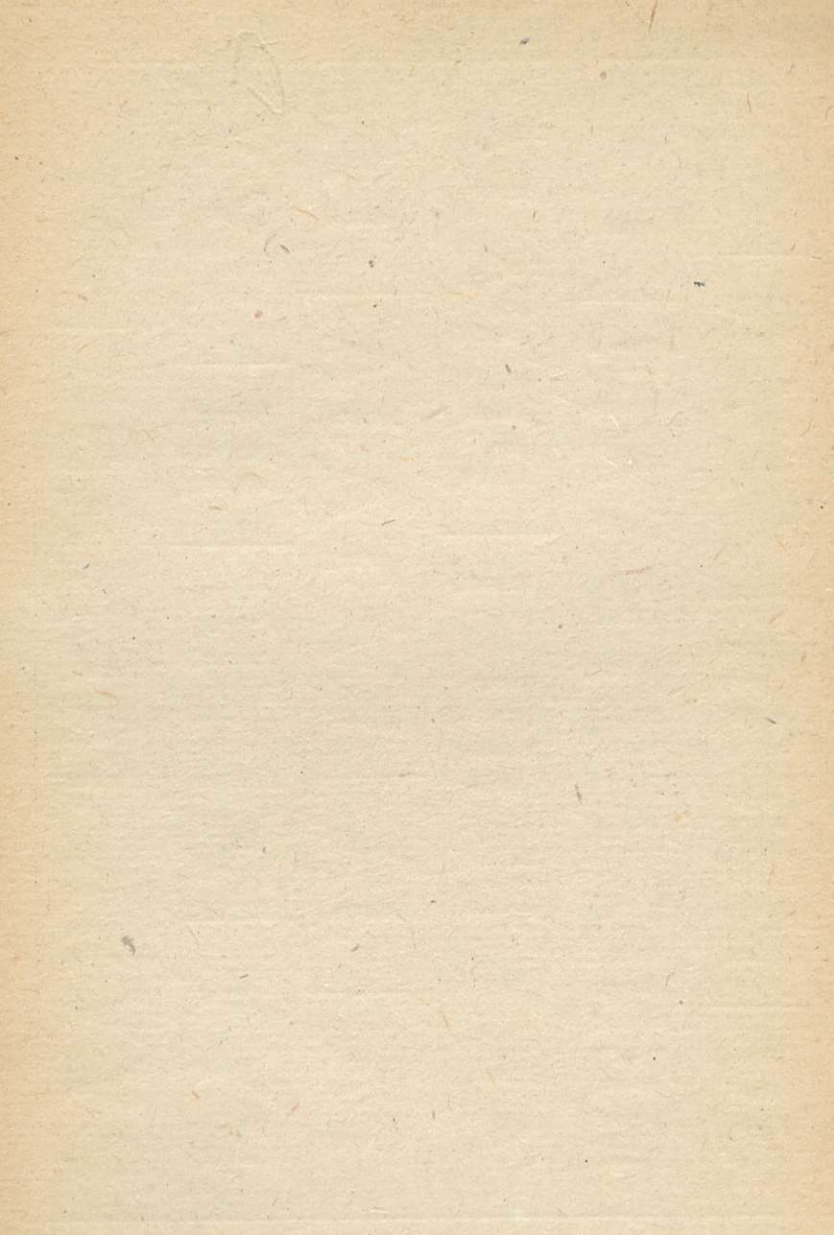
MENE METSÄÄN! LÄ

ÄLÄ KUUSI PETÄJÄ

TÄ JÄ KATAJA TA

PYY PYYHI HI PYY

PYYHI JALKASI!

käsi

korva

jalka

mäki

reki

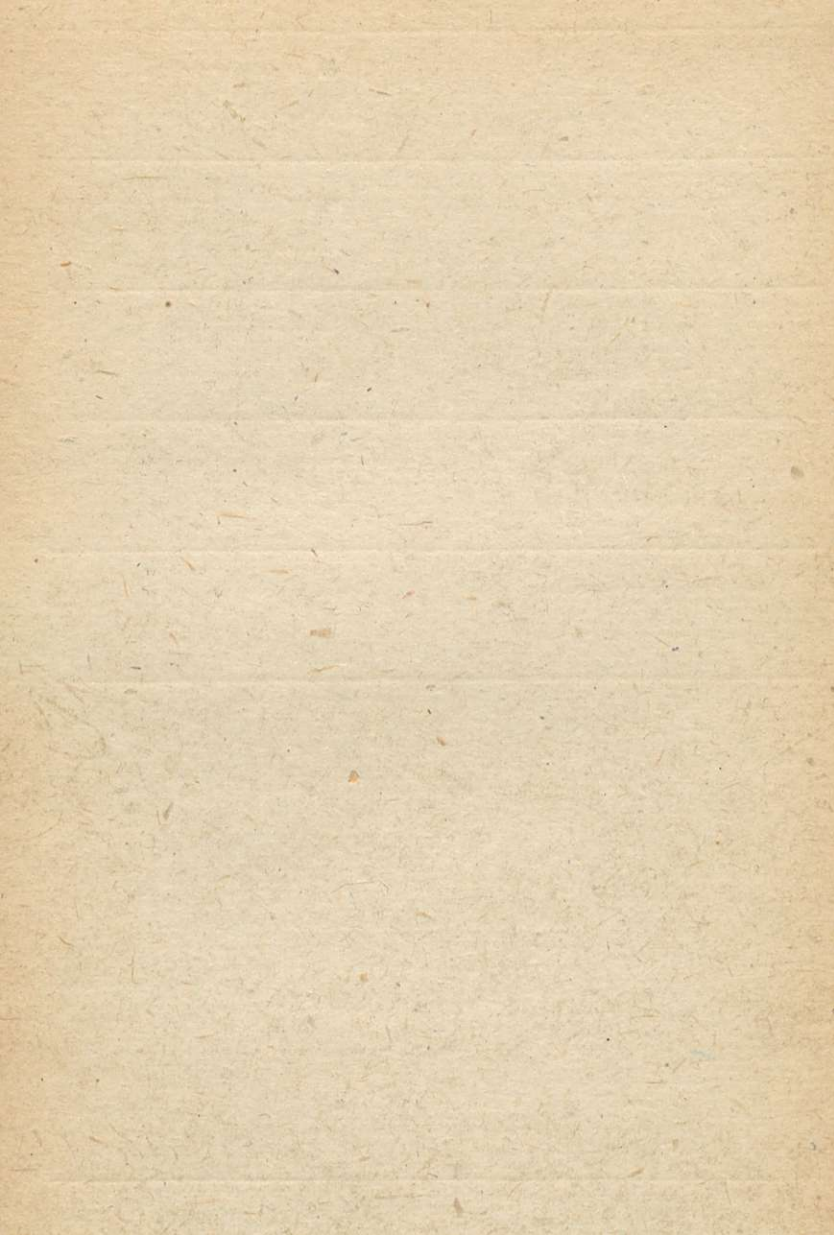
repo

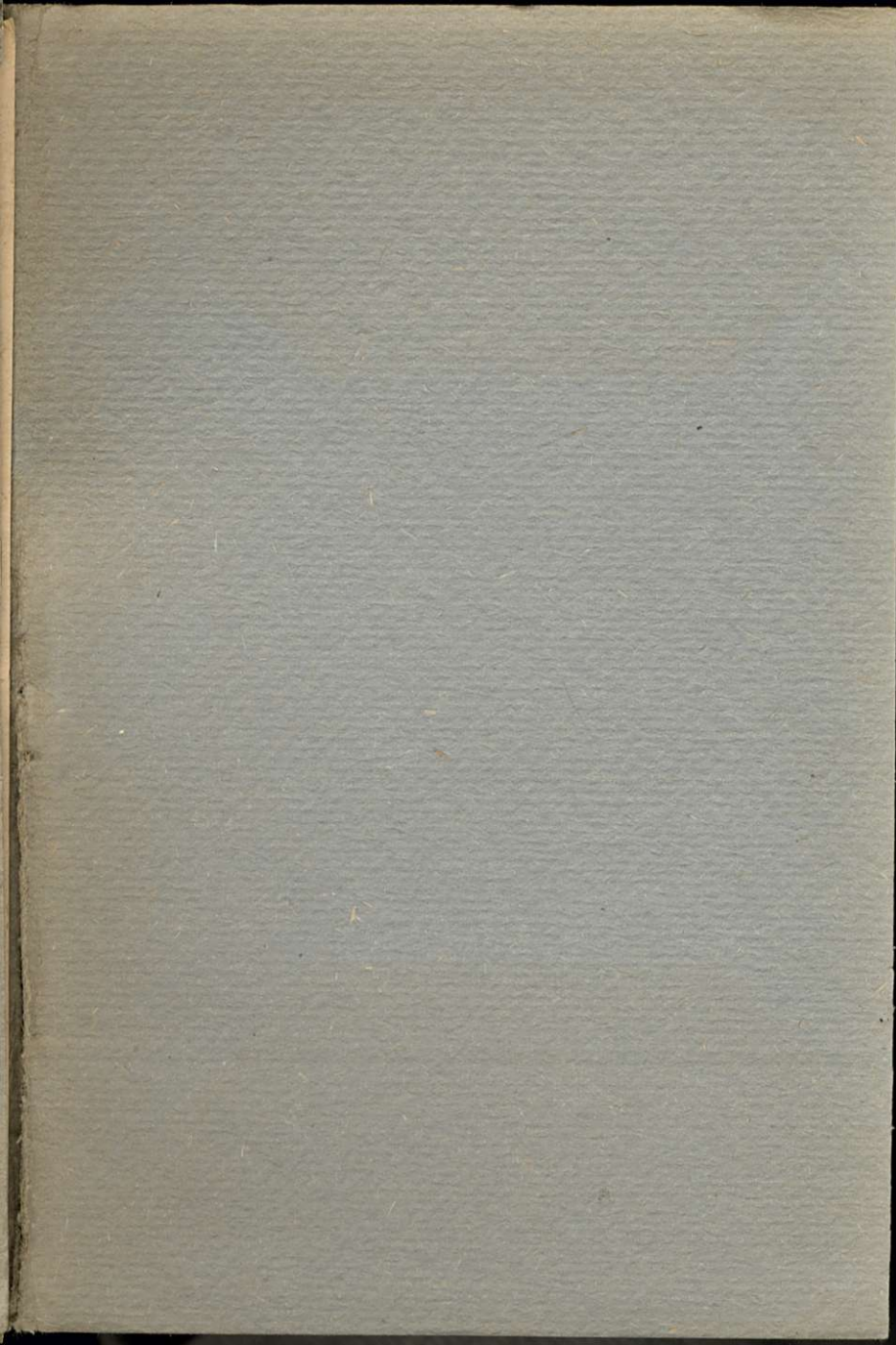
jäätie

mene

kuusi

pyyhi

Hinta 25 kop. ✓
у

Финское Кооп. Изд-во „Кирья“
Ленинград, 1930 Петрозаводск